

LIKABEHANDLINGSPLAN

MOT KRÄNKANDE BEHANDLING FÖR FARSTAS KOMMUNALA FÖRSKOLOR

”Alla barn
ska komma till
förskolan med glädje
och känna att förskolan
är till för dem”

Centrala Farsta och Fagersjö - Farsta Strand - Gubbängen -
Hökarängen - Sköndal - Tallkrogen

SAMMANFATTNING

Likabehandlingsplanen för Farstas kommunala förskolor har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från Farstas ledningsgrupper. Alla områden i Farsta har varit representerade i arbetet: Centrala Farsta & Fagersjö, Farsta Strand, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal och Tallkrogen. Likabehandlingsplanen är en grund för hur alla Farstas kommunala förskolor arbetar kring likabehandling. Varje förskola får utifrån den gemensamma likabehandlingsplanen utveckla arbetssätt som fungerar i respektive verksamhet, varje förskola kan lägga till egna dokument och arbetssätt för genomförande och uppföljning.

Vi som har ingått i arbetsgruppen vill tacka för förtroendet, det har varit mycket givande att arbeta fram detta dokument. Vi har haft många diskussioner och lärt oss mycket av varandra.

Eva Van Natijne, Joanka Del Carmen Cruz, Maria Husberg, Pernilla Eriksson, Tuulikki Heinonen, Viveca Helmertz

INNEHÅLL

Ansvariga kontaktpersoner för respektive område.....	5-6
Inledning.....	7
Ställningstagande.....	7
Begreppsförklaring.....	7
Lagen om diskriminering och annan kränkande behandling av barn.....	8
Definitioner och begrepp.....	9
Diskriminering.....	9
Kränkande behandling.....	9
Trakasserier.....	9
De sju diskrimineringsgrunderna.....	10
Kvalitetssäkring av likabehandlingsplanen – kommunikation.....	11
För att säkerställa att planen efterföljs arbetar vi så här.....	12
Främja.....	12
Exempel på arbetssätt.....	12
Förebygga och förhindra.....	13
Rutiner för akuta situationer.....	14
Barn kränker barn.....	14
Vuxen kränker barn.....	14
Uppföljning och utvärdering.....	15
Till dig som förälder/vårdnadshavare.....	15
Mailadresser och telefonnummer.....	16
Referenslista.....	16

Lathund till bilaga 1	17
Bilagor 1-4	18-21
Bilaga 1 – Kartläggning av likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling	
Bilaga 2 – Utredning om kränkande behandling	
Bilaga 3 – Åtgärdsprogram vid kränkande behandling	
Bilaga 4 – Uppföljning av åtgärdsprogram vid kränkande behandling	

ANSVARIGA KONTAKTPERSONER FÖR RESPEKTIVE OMRÅDE

Centrala Farsta & Fagersjö

Ejdern, Ekebergabacken, Fölet, Havsörnen, Kråkan , Samsö, Sunnan,
Vildanden, Ålö, Äppelgården

Ansvarig kontaktperson: Anne Jansson 08-508 47 242

anne.jansson@stockholm.se

Farsta Strand

Guldgruvan, Kavat, Sagoskogen, Skogsbacken, Skogslyan

Ansvarig kontaktperson: Ann Björkman 08-508 47 678

ann.bjorkman@stockholm.se

Gubbängen

Gläntan, Lövlunda, Skeppet, Solrosen, Ängen,

Ansvarig kontaktperson: tlf. Förskolechef Maret Pukk Berg 08-50846652

maret.pukk-berg@stockholm.se

Hökarängen

Frida, Kryddgården, Morgongården, Rymden, Sagobacken, Trollgården,
Trädgården

Ansvarig kontaktperson: Annika Bergman 08-508 47 499

annika.bergman@stockholm.se

Sköndal

44:an, Holmen, Håven, Lagunen, Lilla Skogen, Sandslotten, Solbacken, Växthuset

Ansvarig kontaktperson: tlf. Förskolechef Ann Björkman 08-508 47 678
ann.bjorkman@stockholm.se

Tallkrogen

Bullerbyn, Morkullan, Regnbågen, Solgården

Ansvarig kontaktperson: Kajsa Engström Dinnetz 08-508 47 498
kajsa.engstrom-dinnetz@stockholm.se

INLEDNING

Ställningstagande

Alla barn har rätt till att vistas i en förskolemiljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Barnen ska känna glädje och trygghet när de är på förskolan. All personal som arbetar inom förskolorna i Farsta tar avstånd från handlingar som direkt eller indirekt kränker principen om alla människors lika värde. Detta i överensstämmelse med diskrimineringslagen och skollagen.

Begreppsförklaring

I texten förekommer begreppet *pedagoger* och då avser vi förskollärare och barnskötare.

Med begreppet *personal* avser vi all personal som arbetar inom förskolans verksamhet, såsom kökspersonal, vikarier, pedagoger samt chefer

Med begreppen *förälder/vårdnadshavare* menar vi den/de som har vårdnaden om barnet.

Med begreppet *vuxen* avser vi alla vuxna personer som vistas i förskolan

LAGEN OM DISKRIMINERING OCH ANNAN KRÄNKANDE BEHANDLING AV BARN

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Den 1 januari 2009 infördes två nya diskrimineringsgrunder; könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Lagen omfattar all verksamhet som beskrivs i *skollagen* – förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, grund och gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning.

Lagens syfte är att förtydliga förskolans ansvar när det gäller att garantera alla barns trygghet i förskolan.

Alla människors lika värde är ett av de värden som lyfts fram i läroplanen för förskolan, som diskrimineringslagen syftar till att värna om.

DEFINITIONER OCH BEGREPP

Diskriminering innebär att ett barn eller elev missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. (sid 8, Skolverkets allmänna råd 2012)

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn eller en elev för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barn eller elevers värdighet.

Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via telefon och internet. Trakasserier och kränkande behandling kan t.ex. uttryckas genom nedsättande tilltal, rycktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld. Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiskt återkommande. (sid 9, Skolverkets allmänna råd 2012)

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. (sid 9, Skolverkets allmänna råd 2012)

DE SJU DISKRIMINERINGSGRUNDERNA

Kön – Förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster.

Etnisk tillhörighet – Var och en har rätt att bejaka sin etniska tillhörighet, en person kan ha flera etniska tillhörigheter.

Religion eller annan trosuppfattning – Pedagogiken i förskolan ska vara icke-konfessionell och förskolan får inte missgynna något barn på grund av dennes religion.

Funktionshinder – Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av funktionshinder.

Sexuell läggning – Förskolan har ett ansvar att arbeta för rätten till likabehandling oavsett sexuell läggning. Detta inkluderar även arbetet mot homofobi.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – Diskrimineringsgrunden omfattar transpersoner.

Ålder – Förskolan arbetar för att ingen person diskrimineras eller trakasseras på grund av sin ålder.

KVALITETSSÄKRING AV LIKABEHANDLINGSPLANEN - KOMMUNIKATION

- Alla vuxna inom förskolan ska känna till och aktivt arbeta för att likabehandlingsplanen följs.
- Föräldrar/vårdnadshavare, nyanställd personal, vikarier och studenter informeras om likabehandlingsplanen.
- Likabehandlingsplanen ska finnas på jämförservice, Stockholmsstads hemsida. www.stockholm.se/ForskolaSkola/forskola
- Likabehandlingsplanen är en del av förskolans kvalitetsredovisning.
- Föräldrar erbjuds att göra stadens enkätundersökning 1 gg/år
- Fortlöpande samtal mellan föräldrar och pedagoger i den vardagliga verksamheten med fokus på barns behov.
- Föräldrar/vårdnadshavare har rätt till tolk vid behov.
- Barnen i förskolan ska uppleva att verksamheten genomsyras av likabehandlingsplanen och barnen ska vara delaktiga utifrån sina förutsättningar.

FÖR ATT SÄKERSTÄLLA ATT PLANEN EFTERFÖLJS ARBETAR VI SÅ HÄR:

Främjande arbetssätt

Ett främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde och omfattar alla diskrimineringsgrunder. Det riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt att det är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

Förskolan ska bedriva ett målinriktat arbete som utgår från det övergripande uppdraget att verka för demokratiska värderingar, mänskliga rättigheter och likabehandling.

Alla som arbetar inom förskolan ska utgå ifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

Exempel på arbetssätt

- Identifiera och stärka verksamhetens positiva förutsättningar för likabehandling.
- Bedriva en verksamhet där alla barn känner sig trygga och trivs.
- Miljö och material utformas utifrån barnens behov och önskemål.
- Vidareutveckla en verksamhet där barn upplever meningsfulla sammanhang, delaktighet och att olikheter respekteras.
- Reflektera över och synliggöra både egna och andras attityder.
- Arbeta för ett klimat som präglas av omsorg, engagemang och delaktighet där pedagogerna är tydliga, sätter klara och väl kända gränser, samt agerar när något händer.
- Ha ett nära samarbete med föräldrar/vårdnadshavare.
- Barnens positiva beteende och handlingar förstärks och uppmuntras.
- Pedagoger finns närvarande både som ett direkt och indirekt stöd. Likheter och olikheter lyfts fram som något positivt.
- Pedagogerna är positiva förebilder.
- Pedagogerna har kontinuerlig kontakt med föräldrar, genom den dagliga kommunikationen samt genom informationsbrev, utvecklingssamtal och föräldramöten.
- Pedagogerna verkar för en tolerans kring olika behov och kulturer.
- Pedagogerna arbetar medvetet för att skapa en förståelse för olika familjebildningar genom litteratur och samtal med barnen.

FÖREBYGGA, FÖRHINDRA OCH ÅTGÄRDA

Förebyggande arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Pedagogerna har ett gemensamt ansvar för alla barn och ska ingripa när konflikt uppstår. Pedagogen tar då tillfället i akt att samtala med barnet/barnen om händelsen. Pedagogen hjälper barnet/barnen att sätta ord på och förstå känslor och reaktioner som uppstår. Om ett barn eller vuxen upplever att ett barn har blivit kränkt tar vi detta på största allvar.

För att kunna utforma relevanta åtgärder måste kontinuerliga kartläggningar göras. Kartläggningar görs utifrån vad som framkommit vid den dagliga kontakten eller vid inbokade möten med föräldrar/vårdnadshavare, barnobservationer samt utifrån resultatet på brukarundersökningen. (Kartläggning se bilaga 1)

RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

Barn kränker barn

- Pedagog som är på plats uppmärksammar och ingriper när de ser eller hör barn som bråkar eller utsätter någon annan för kränkande behandling.
- Pedagogen samtalar med berörda barn om vad som hänt.
- Låt varje barn berätta sin upplevelse av konflikten. Skuldbelägg inte barnet.
- Pedagogen ställer ”öppna” frågor som ex Hur kände du? Hur tänkte du? Hur kan ni göra nu för att det ska kännas bra?
- Låt barnen ge förslag på hur konflikten kan lösas.
- Om pedagogerna på förskolan upptäcker att något barn utsätts för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling är det viktigt att pedagogerna tar upp det i arbetslaget och försöker få en samlad bild av det som hänt.
- Vid upprepade, allvarliga tillfällen eller riktade mot ett och samma barn skall förälder/vårdnadshavare och förskolechef informeras och åtgärder vidtas.
- Förskolans insatser skall dokumenteras.
- Om en förälder/vårdnadshavare uppmärksammar att ett barn utsätts för kränkande behandling talar förälder/vårdnadshavare med en pedagog, alternativt förskolechef/biträdande förskolechef om händelsen.

Vuxen kränker barn

- Alla vuxna som uppmärksammar att ett barn utsätts för trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling har en skyldighet att ingripa i situationen. Förskolechef/biträdande förskolechef kontaktas alltid.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Likabehandlingsplanen ska följas upp på APT samt utvärderas i maj/ juni. Pedagogerna använder sig av skriften *Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Främja likabehandling* (DO, BEO & Skolinspektionen) samt mallen för *Utvärdering av likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling* se bilaga 4.

TILL DIG SOM FÖRÄLDER/VÅRDNADSHAVARE

Varje år skickar Stockholms stad ut en brukarundersökning där du som förälder/vårdnadshavare har möjlighet att utvärdera förskolans verksamhet. Förutom det dagliga samtalet vid lämning och hämtning erbjuds förälder/vårdnadshavare utvecklingssamtal. Det finns också möjlighet att lämna synpunkter vid särskilda påpekanden.

Om du som vårdnadshavare misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för någon form av kränkande behandling utifrån ”de sju diskrimineringsgrunderna”, kontakta pedagogerna eller förskolechef/biträdande förskolechef.

Vi har alla ett gemensamt ansvar för att arbeta för en god miljö på förskolan. Vuxna är förebilder för våra barn och är skyldiga att ingripa om vi ser ett kränkande beteende mot någon. Görs inte detta kan det tolkas som att du accepterar detta.

Mailadresser och telefonnummer

Barn och elevombudet – tar tillvara det enskilda barnets rättigheter 08-58608000

beo@skolinspektionen.se www.skolinspektionen.se/beo

Barnombudsmannen - företräder barnen som grupp

barnombudsmannen@bo.se

DO (Diskrimineringsombudsmannen) 08-120 20 700

BRIS- barnens rätt i samhället 116 111

www.bris.se

Jourhavande kompis 020-222444

Arbetsmiljöverket 010-730 90 000

Referenslista

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling - Skolverkets Allmänna råd (2012)

Förebygga diskriminering och kränkande behandling - DO, BEO och Skolinspektionen (2009)

LATHUND TILL BILAGA I LIKABEHANDLINGSPLAN/PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

Förskolans vision

- Hur nära visionen är vi? Reflektera över och skriv nulägesanalys.
- Vad säger föräldrarna om barnets lust att gå till förskolan och hur tolkar ni barnens signaler?

Kartläggning

- Hur tolkar ni stämningen i barngruppen?
- Diskutera konkreta situationer som uppstått och **hur** ni har hanterat dessa.
- Har ni haft behov av stöd utifrån, t.ex förskolepsykolog?
- Har det uppstått situationer där föräldrar blivit inkopplade?
- Har ni skrivit incidentrapporter kring likabehandling?

Analys

- Vad drar ni för slutsatser av ert arbete?
- Vad har fungerat bra, vad har fungerat mindre bra?

Åtgärder

- Hur arbetar ni framåt?
- Vilka åtgärder kommer ni att göra?
- Vilka behov finns för barngruppen respektive personalgruppen?

KARTLÄGGNING AV LIKABEHANDLINGSPLAN

BILAGA I

DATUM.....

Kartläggning:

Analys - Reflektion:

Åtgärder:

Datum för uppföljning:.....

Ansvarig:.....

UTREDNING OM KRÄNKANDE BEHANDLING

BILAGA 2

Datum..... Ansvarig Chef.....

Närvarande vid möte.....

Utsatt barn.....Förskola/avd.....

Vem har uppmärksammat problemet.....

Person som har utfört kränkning:.....

Händelseförlopp:

Datum för uppföljning.....

Underskrift närvarande på mötet.....

ÅTGÄRDSPROGRAM VID KRÄNKANDE BEHANDLING

BILAGA 3

Datum: Ansvarig Chef:

Närvarande vid
mötet:

Utsatt barn: Förskola/avd:

Bakgrund/Nuläget

Mål

Åtgärder

Ansvarig

Datum för uppföljning:

Underskrift av närvarande på mötet:

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPROGRAM VID KRÄNKANDE BEHANDLING

BILAGA 4

Datum..... Ansvarig Chef.....

Närvarande vid möte.....

Utsatt barn.....Förskola/avd.....

Uppföljning / Utvärdering av målen

Datum för uppföljning.....Avslutat ärende /datum.....

Underskrift av närvarande på mötet.....